СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 212. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. СЕРЕДА, 12-го ВЕРЕСНЯ 1951. No. 212. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 12, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

НОВА БОМБА Й НОВА ВОЄННА ТАКТИКА

Ню Йорк, 10 вересня.—Віце-адмірал Лінде Д. МекКормик, верховний командувач Атлантійської фльоти, виявив свою думку, що зрештою всі американські воєнні перевозові кораблі, отже в першу чергу літаконосці, „будуть устаткувані атомовими бомбами". Це сказав він на пресовій конференції з нагоди урухомлення відновленого літаконосця „Васп" у нюйорських корабельних варстатах у Бруклині. На запитання кореспондента, чи Васп возитиме атомові бомби, він додав, що величина атомової бомби зменшена й тому збільшена її придатність. Одначе він відмовився виявити точну величину й вагу нової бомби з уваги на безпеку країни.

З Вашингтону повідомляють, що Сенат Злучених Держав, дискутуючи над військовим бюджетом, який за одобренням Палати Репрезентантів, додав ще окремо п'ять біліонів долярів на виріб нової таємної зброї, яка „може опанувати атмосферу". Нова грошева сума, це не та, що її минулого тижня додала Палата на побудову нових літаків для доставки нової Таємної фантастичної зброї", а окремий додаток Сенату на виріб такої зброї у великих кількостях. Голова комісії, сен. Джозеф Магоні, заявив підчас дебатів, що теперішній бил не охоплює видатків на Корейську війну, тільки видатки на побудову військових проєктів і саме на такі проєкти потрібно тепер чотири біліони, одначе це ще не все, бо в січні треба буде додаткових грошевих приділів.

Недавно, 25 серпня, у промові до Товариства Повітряних Сил в Лос Анджелес, секретар повітряних сил, Тамес К. Фінлеттер, говорив про нові атомові атаки на наземні військові сили, щоб зробити ворога нездібним до зосередження війська для вирішного бою. Цю вістку обговорює Гансон Балдвин, військовий критик щоденника Ню Йорк Таймс, приходячи до висновку, що це частина нової стратегії повітряних сил, яка не вимагає вже „зрівноваження всіх ділянок" збройних сил, а зате вимагає першенства повітряних сил. Завданням нової стратегії не буде вже бомбардування військових об'єктів у запіллі, а змагання до розбиття самих збройних сил ворога і для цієї цілі має бути використана повітряна сила Злучених Держав, як це сказав секретар Фінлеттер.

ГЕН. МАРШАЛ ВИМАГАЄ ТРИ КВАТИРКИ КРОВИ ВІД КОЖНОГО

Вашингтон. — Секретар оборони Джордж К. Маршал закликає кожного жителя Злучених Держав пожертвувати від себе три кватирки („пайнт") крови ще перед наступним літом. Кров потрібна постійно тому, що корейська війна вичерпала теперішні припаси кровної плязми і її треба безупину відновляти.

В ОБЛИЧЧІ СМЕРТИ були ці американські вояки патрульного відділу в Кореї, перед якими у віддалі заледви кілька кроків розірвалася ворожа артилерійська граната. Не зважаючи на сильну протиакцію ворога, аліянтські війська впродовж останніх двох тижнів сильно поліпшили свої позиції, здобуваючи важливий стратегічний терен та завдаючи ворогові великих втрат.

СОВЄТСЬКІ РАКЕТИ НА ФРОНТІ В КОРЕЇ

Токіо. Комуністичні війська на центрально-східному корейському фронті вчора вперше почали користуватись совєтськими ракетами, що їх випускається з важких автомашин та якими користувалась совєтська армія під кінець другої світової війни. Ракети, 132 міліметрового калібру, випускається по 16 нараз. В комунікаті не подано чи й яку шкоду вони заподіяли аліянтському фронтові, але відомо, що ними можуть стріляти тільки спеціялісти та що в цьому випадку тими спеціялістами є нові „кавказькі добровольці". Засяг цих ракет — віддаль шістьох миль. На цьому центрально-схіному фронті при вступі до „залізного трикутника" з боку Пйонґґатґ приходило вчора до запеклих боїв, в яких аліянти здобули важливий стратегічний горб, що панує над околицею. В поодиноких випадках приходило до рукопашних боїв на багнети. Рівночасно над Північною Кореєю приходило знову до повітряних боїв, в яких брало участь з обох боків разом 105 літаків. П'ять ворожих літаків пошкоджено, без будь-яких втрат з аліянтського боку. Командант американської Восьмої Армії, ген. Джеймс Ван Фліт, повідомив, що в помітно пожвавлюваних боях за останні два тижні ворог втратив понад 25,000 вояків вбитими.

ГЛЬОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НА ВЕЛИКОДЕРЖАВНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ У ВАШИНҐТОНІ

Вашинґтон, 11. вересня. — Міністри закордонних справ Злучених Держав, Великої Британії і Франції відбули тут вчора після полудня три-годинну конференцію, започатковуючи наради, предметом яких є загальне світове положення в обличчі совєтської загрози. Хоча офіціяльного комунікату з нарад не проголошено, проте відомо, що головним їх предметом була справа плянованого контрактового договору західних аліянтів з Німеччиною та способи і засоби охорони західних прав за залізною заслоною. У вчорашніх нарадах, крім міністрів Ачесона, Моррісона і Шумана та їх дорадників, взяв участь теж спеціяльний дорадник президента Трумана, Аварел Гарриман. Тоді, коли вчорашні наради зосереджувались на Европі, сьогодні обговорюватиметься справи Далекого Сходу і зокрема вимоги аліянтської політики і війни в Кореї. Опісля відбудуться окремі американсько-британські і американсько-французькі розмови, після яких міністри знову повернуться до справи контрактового договору з Німеччиною. На окрему увагу заслуговує повідомлення, що три західні міністри обміркують правдоподібно теж спільну акцію в справі продовжуваних переслідувань за залізною заслоною західних громадян. Досі так велося, що кожна країна сама намагалася захищати своїх громадян закордоном, але у зв'язку з арештом і засудом американського кореспондента Овтіса в Чехословаччині витворилася ситуація, яка вимагатиме об'єднаної аліянтської акції, правдоподібно повної господарської бльокади. На вчорашньому перегляді европейських справ американські представники познайомили своїх европейських союзників зі змінами американської політики відносно Еспанії, що — як признається — не є популярне ані в Британії ані в Франції. Приявність на нарадах Аверела Гарримана вказувала б, що предметом спільних великодержавних нарад буде правдоподібно теж англо-іранський нафтовий конфлікт, в якому Гарриман з доручення президента Трумана посередничає. Вашинґтонські наради матимуть рішальне значення для дальшої західної політики в глобальному маштабі.

ЗАХІДНА НІМЕЧЧИНА СПОДІЄТЬСЯ ПРИВЕРНЕННЯ ПОВНОЇ СУВЕРЕННОСТИ

Бонн, Німеччина. — Рівночасно з початком західних великодержавних нарад у Вашинґтоні, в західно-німецьких урядових колах спостерігається великий оптимізм щодо висліду тих нарад, від яких німці сподіються привернення їм повної суверенности в домашніх справах. В поінформованих колах заявляють, що вже впродовж вступних нарад американських, британських і французьких представників в справі плянованого контрактового договору зі Західною Німеччиною перемогла американська концепція, щоб навіть не творити окремої Ради Амбасадорів, яка мала б контрольні повновласті в усіх німецьких справах, натомість західні амбасадори будуть у взаємному контакті та матимуть право контролі й інтервенції тільки в справах „охорони німецької демократії перед загрозою з боку комунізму або фашизму." Інтересно, що в справах контрактового договору американські думки майже завжди покривалися з німецькими та були в опозиції до британсько-французького становища. В німецьких колах сподіються, що плянований контрактовий договір буде приготований і підписаний правдоподібно вже впродовж найближчих шістьох тижнів. В основу того договору будуть покладені ті самі принципи, на яких базується тільки що підписаний договір з Японією, отже включення переможеної країни в західний союз та в організацію колективної оборони перед совєтською загрозою.

КОМАНДУВАНА БОЛЬШЕВИКАМИ СХІДНО-НІМЕЦЬКА АРМІЯ — ГОТОВА ДО АКЦІЇ

Німеччина. — Британський високий комісаріят в Західній Німеччині проголосив документ, з якого виходить недвозначно, що під формою „народної поліції" і т. зв. відділів поготівля (Берайтшафтен), совєтські власті в Східній Німеччині практично зорганізували, вишколили та озброїли німецьку армію, яка в кожній хвилині може перейти до воєнної акції. З англійської публікації виходить, що ця армія, сила якої виносить тепер 54,000, може бути розбудована впродовж короткого мобілізаційного часу до 400,000. Вже тепер вона поділена на відділи за взірцем совєтської армії і на чолі кожної частини стоїть совєтський комендант з трьома совєтськими адютантами. Крім того, 150 німецьких офіцерів відбули окремий військовий вишкіл в Совєтах. Ця ,поліція' забезпечена всіми родами легкої і важкої зброї та має окремі відділи фльоти і авіяції.

● Ще раз проти озброєння Західної Німеччини за даних умов, гостро виступив Шумахер — провідник соціялістичної партії.

БЕЗВИГЛЯДНІСТЬ ДАЛЬШИХ ПЕРЕГОВОРІВ В КАЕСОНҐ

Токіо. — Переговори в Каесонґ в справі перемир'я в Кореї, перервані комуністами перед трьома тижнями, все ще є в стадії безвиглядности, створеної комуністичними закидами про аліянтські порушення невтральности Каесонґу та рішучими аліянтськими запереченнями цих закидів. Комуністи ще й досі не відповіли офіціяльно на пропозицію ген. Ріджвея, аліянтського команданта на Далекому Сході, щоби продовжувати переговори в іншому місці, але комуністичне радіо заповіло, що ця пропозиція буде відкинена, додаючи, що вони готові продовжувати переговори в Каесонґ, якщо аліянти „признаються" до безпідставно закидуваних їм порушень. Виміжчасі, комуністи видвигнули новий закид, — вже 11-ий з черги, — цим разом знову про порушення невтральної зони аліянтським літаком. Чотирьох аліянтських полковників провірювали вчора впродовж трьох годин комуністичні „докази" того порушення, але прийшли до переконання, що ці „докази" в жадному разі нічого не доказують.

ЕВА ПЕРОН ДІСТАЛА МЕДАЛЮ ХУАНА ПЕРОНА.

Буенос Айрес, Арґентина.— Президент Арґентини, Хуан Перон, відзначив свою жінку Еву Перон медалею Надзвичайної Заслуги за те, що вона відмовилася від прийняття кандидатури на віцепрезидента Арґентини на наступних осінніх виборах. Відзначення проголосили на зібранні партії Пероністів.

„РАЙ" НА ЗЕМЛІ ДЛЯ СТАРИХ ЛЮДЕЙ

Ст. Луїс, Мо. — На Міжнароднім Ґеронтологічнім Конґресі два науковці розвинули теорію, що життя може бути перемінене на справжній рай на землі, в якому можна буде: вживати дерево за харч; не треба буде навіть передбачувати погоду з дня на день, бо кожний день буде досконалий; де не буде турбот, бо не буде сварні й конкуренції. Так рожево представляли майбутність людства два знавці: д-р Мартін Ґумперт, з Ню Йорку і д-р Р. Б. Спенсер, з Краєвого Інституту Пістряка в Бетседа, у стейті Мериленд. Обидва вони покликалися на групу осіб аких професій як дипломати, артисти, науковці, філософи, ремісники і бизнесові люди. У цій групі наймолодший має 76 років життя, а найстарший 92 роки. Обидва науковці відкидають неоправдане нарікання старих людей на „старечі недуги", як серцеві або ревматичні. Такі недуги спонукують людей до праці та дії і тому вони почувають себе молодими і працездатними. За те люди, що перестали працювати, безупину нарікають, їх голови товстіють і вони стають тягарем для себе й свого оточення. Щоб зробити змагання до продовження праці й життєздатности загальними науковці дораджують створення провідної групи для надавання напряму всім старим людям.

НАЙШЛИ СПОСІБ ПРИВЕСТИ „МЕРТВИХ" ДО ЖИТТЯ

Шікаґо. — Осіб, які завмерли через припинення биття серця, можна повернути назад до життя, коли їм дати нової крови через артерію а не через жилу. Таку техніку опрацювали лікарі Чарлс Вайт і Доналд Стобс у Шпиталі з Фундації Докторів для Дослідів у Вашинґтоні. Їх звіт поданий на з'їзді Міжнародної Колеґії Лікарів, в якому беруть участь американські й канадійські члени. Таке лікування вважають обидва лікарі за „певне, практичне й доцільне", бо справді у багатьох випадках вдалося їм повернути до життя людей, які при застосуванні інших засобів, були б пропащі.

СОВЄТСЬКІ ШПИГИ ПРИЗБИРУЮТЬ ЛІТУНСЬКІ ТАЄМНИЦІ

Ню Йорк, 11 вересня. — „Технічна розвідка це підстава совєтської військової програми. Використуючи свою світову сітку шпигунських аґентів, здеморалізованих науковців і технічні сили, як також програми закритих закупів, Совєти видоюють з вільного світу овочі довгої праці й досвідів" — пише Ґілл Робб Вилсон, знавець літунських справ щоденника Ню Йорк Геральд Трибюн. Така метода дає совєтським науковцям готові винаходи для розробки і практичного застосування їх до совєтських потреб. Вони їх тільки поправляють і видосконалюють, а водночас роблять безсильними своїх противників. В умі неознайомленої з дійсністю людини не має жадного значення член Комуністичної партії, який працює в різних промислових підприємствах, до яких заборонений вступ негромадянам. Одначе, комуністичні діячі тільки доповнюють працю фахових шпигів, постачаючи їм всілякі технічні інформації, які опісля потрапляють до рук совєтських технічних директорів.

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ В Н. ЙОРКУ ВІДКРИВАЄ СЕЗОН

Ню. Йорк. — З літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що сезон в цьому Клюбі буде відкритий в п'ятницю 14-го вересня в год. 8-мій ввечорі в приміщеннях Клюбу при 149 2-га евеню. В програмі сезоново - інавґураційного вечора є мистецькі виступи репрезентативного Хору „Думка", піяністки п-ні Байлової, скрипака-віртуоза В. Цісика, як теж виступи Р. Купчинського, Івана Кедрина та П. Радванського. Після програми — чай. Літературно-Мистецький Клюб — що впродовж попереднього сезону вибився на чоло місцевих культурних інституцій та дав великий вклад з розвиток українського культурного і мистецького життя метрополії, сподіється розгорнути ще ширшу і живішу активність в теперішньому сезоні.

ПОМЕРЛА ПАРАСКА КУСИЙ — ЗАСЛУЖЕНА МАТИ

Дня 11-го вересня о год. 2-гій вночі померла в лікарні у Вашинґтоні, проживши 52 роки, Параска Кусий, дружина затрудненого в друкарні „Свободи" Дмитра Кусого і мати двох дочок, Юлії і Марії, прикладно вихованих і активних в американсько-українському житті. Покійна народилася в селі Завадка, пов. Сянік, в Західній Україні і до Америки приїхала в 1910 році. Дочка Покійної Юлія, є дружиною голови Українського Конґресового Комітету, проф. Лева Добрянського і активно допомагає йому в його відповідальній громадській праці. Дочка Марія є учителькою і відома теж з колишньої своєї активности в українському житті. Похорони Покійної відбудуться в Джерзі Сити, де вона постійно замешкувала.

ЗБІЛЬШУЄТЬСЯ ІРАНСЬКА ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ НАФТОВОЇ ПОЛІТИКИ УРЯДУ

Тегеран, Іран. — В іранському парляменті виступила явно сильна опозиція проти націоналізаційної нафтової політики теперішнього іранського уряду з премієром Моссадехом на чолі, та заповіла відставку премієра впродовж найближчих 14 днів, якщо він не змінить своєї політики. Окрему заяву в цій справі підписало 14 послів, обвинувачуючи премієра, що він не додержав обіцянок, якими потрапив здобути піддержку парляменту в переведенні націоналізаційного закону, і замість обіцяних достатків і добробуту з націоналізаційного закону, призвів країну до ще більших злиднів та господарської безвиглядности. „Раніше ми мали проти себе тільки Англо - Іранську Нафтову Компанію, а тепер маємо теж уряди Британії і Злучених Держав" — говориться в проголошенні опозиційних послів. Премієрові Моссадехові не пощастило здобути відповідну піддержку парляменту для заповідженого ним ультимативного домагання до Британії, щоб вона відновила нафтові переговори на базі іранських вимог, або в противному разі буде відібране право побуту в Ірані британським нафтовим експертам.

ІНДІЯ ЗАПОВІДАЄ СЕПАРАТНИЙ МИРОВИЙ ДОГОВІР З ЯПОНІЄЮ

Ню Дельгі, Індія. — Індійське міністерство закордонних справ повідомило, що індійський уряд плянує обговорити і підписати сепаратний договір з Японією негайно після того, як буде ратифікований договір зі Сан Франсіско, на підставі якого Японія матиме суверенне право підписувати інші договори. Договір зі Сан Франсіско має бути ратифікований більшістю з-поміж 14 країн, які творять далеко-східню контрольну комісію. З цих 14 країн тільки три: Індія, Бурма і Совєтський Союз не підписали договору. — Індійське міністерство заповіло, що сепаратний індійсько-японський договір буде відноситись виключно до індійсько-японських справ і в нічому не заторкуватиме і не буде противоречити будь-яким справам, що їх вирішено договором в Сан Франсіско. Індійський уряд рівночасно поінформував, що він незаінтересований у воєнних відшкодованнях від Японії.

НЮЙОРСЬКІ ПОЛІЦІЯНТИ ПЕРЕД СУДОМ

Ню Йорк. — Перед повітовим судом у Брукліні стали, як обвинувачені в незаконній грі, 18 колишніх чинних і пенсіонованих поліціянтів. Прокуратор Джуліюс Гелфґанд твердить, що вони належали до шайки, на чолі якої стояв Гері Гросс, який за їхньою допомогою розбудував підпільну імперію, що давала йому і його спільникам $20,000,000 річно. Провід судової розправи спочиває в руках судді повіту Кінґс, Семюела Лібовіца. Підсудні запевнили собі вісім чільних адвокатів як оборонців. Вони вже напочатку розправи вийшли з вимогами, щоб суддя заявив себе непокликаним до судження поліціянтів ніби тому, що він має вже наперед вироблену опінію про вину підсудних. Суддя не признав такого закиду оправданим і приступив до складення судейської лави для вирішення вини підсудних. Щоб приспішити вирішення, суддя ухвалив провадити розправу шість днів на тиждень.

НОВА СУДОВА ІНСЦЕНІЗАЦІЯ В КОМУНІСТИЧНІЙ РУМУНІЇ

Букарешт, Румунія. — Тут перед військовим комуністичним трибуналом почався новий великий інсценізований судовий процес проти десятьох обвинувачених, включно з одним католицьким єпископом та кількома священниками, яким закидується „змову" та шпигунство в користь Ватикану і Злучених Держав. Всі обвинувачені „признались" до вини, в подробицях оповідаючи підсунену їм казку про створення ними шпигунської організації та ведення шпигунства під безпосереднім керівництвом спочатку папського нунція а опісля під проводом співобвинуваченого єпископа з Тімісвари, положеної біля югославського кордону. Державний прокуратор домагається кари смерти для всіх підсудних.

В АМЕРИЦІ

● **700-ту річницю** заведення християнства на Литві святкували в нюйорській катедрі св. Патрика. Проповідь з цієї нагоди виголосив литовський священик о. Іван Балькунас. Він заповів, що сила віри вирятує Литву від наїзду комунізму. Після релігійних церемоній відбувся ввечорі в готелі Ню Йоркер бенкет, улаштований організацією „Литовських Лицарів".

● **Четверо дітей** отруїлися на смерть газом з холодільника у мешканні при 316 Вест 52 вул. в Ню Йорку. Мати, Мері Армстронґ, повернувшись додому після цілонічної відсутности, не могла вже врятувати дітей.

● **Змінив напрям** своїх радіопрограм „Голос Америки" для европейських країн. Досі цей „голос" клав головну вагу на економічний добробут і високий життєвий стандарт у ЗДА. Відтепер присвячуватиме більше уваги на культурні й моральні цінноці Злучених Держав.

В СВІТІ

● **Про нову чистку в кабінеті міністрів Албанії,** про конспірації, арешти, розстріли та інші прояви неспокою повідомляють втікачі, що прибули з Албанії до Італії.

● **Сліпих мужчин і жінок,** що втратили зір минуло війни, зігнали комуністи у Східному Берліні на демонстрацію проти Західних аліянтів.

● **Відстає від плянів совєтське** сільське господарство. 1950 р. було засіяно зернових культур 363 мільйонів акрів проти пляну на 392 мільйонів і проти 378 мільйонів акрів фактично засіяних 1938 р.

● **Поступове включення Тибету в** державну тоталітарну систему червоного Китаю відбувається неухильно. Тибетанські війська стають фактично частиною червоних військ Китаю.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily exxcept Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday'sissue (the Ukrainian Weakly, English language supplement):	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МИР З ЯПОНІЄЮ — ПОРАЗКА КРЕМЛЯ

Мирова конференція, яка відбулась у Сан Франсіско й довела до замирення з Японією, займе цілком певно окреме місце у світовій дипломатії й дуже можливо стане початком нової ери у полагоді міжнародних конфліктів. Таке загальне переконання вільного світу. Досі історія не записала такої події, щоб при підписанні мирового договору з ворогом, на якому тяжать воєнні злочини, переможці влаштовували репрезентантам того ворога овацію як якомусь тріюмфаторові. А якраз так було з японською делегацією, очолюваною японським премієром Іошідою, старим лібералом, якого вважали в Японії ще до війни „апостолом миру".

Нераді були з замирення совєтська делегація та її прихвостні. Москва вислала до Сан Франсіско Громика з великим штабом, бо з 30 експертами та 30 скринями документів, надіючись, що йому, як одному з найзручніших і найнахабніших совєтських дипломатів, таки вдасться конференцію розбити, або бодай проволікти і скомпромітувати. 12 разів пробував Громико робити перешкоди, але даремно. Тактика Москви була розрахована на те, що совєтські делегати матимуть змогу терроризувати цілу конференцію подібним способом, як це бувало досі на інших міжнародних зібраннях. Та тим разом ця тактика недописала, бо Вашингтон подбав заздалегідь за протизаходи. Навіть погроза Громика, що мир з Японією так, як він був завершений у Сан Франсіско, означає нову війну, не викликала хвилювання, як це могло би бути в інших обставинах. Видно, що вільний світ уже погодився з тим, що Москва цілком певно підійме нову світову завірюху навіть і завтра, як матиме надію на вигру.

Поразкою Кремля є теж ті моральні та етичні засади, про які говорили делегати на конференції. Знову Дін Ачесон, голова конференції, надав цілій церемонії підпису договору майже характеру якоїсь релігійної урочистості, говорячи про „мир від Бога", який має „залишитись назавжди між нами".

Як же можна такі речі пристосувати до Кремля та його делегації? Та ж для них безбожництво, ненависть та неетична поведінка з контрагентами це підвалини, на яких вони будують совєтську тюрму народів!

Мир з Японією — а це для Москви найприкріше — змінює становище Злучених Держав на Пацифіку і послаблює Совєтів. Заприязнена з Америкою Японія не тільки не ввійде в совєтську сферу впливів, на що Кремль розраховував, але стане ще американською військовою базою. Це навіть конечне, бо ж Японія не може в такому стані, в якому вона тепер перебуває, навіть себе оборонити на випадок совєтської агресії. Що ж тоді означатимуть Владивосток та інші совєтські морські бази на Пацифіку? Це Москва добре знає і не виключене, що вона щось готує, сама або на спілку з червоним Китаєм, що відповідало б погрозі Громика про нову війну, щоб піднести свій престиж в Азії. Що саме — покажуть, можливо, навіть і найближчі дні. Та що б воно не було, несподіванкою для Америки воно не буде. Америка знає, що Совєти з поразкою у Сан Франсіско не погодяться і будуть усіми засобами, в тому і своїми п'ятиколонами, захитувати становище Америки в Японії й на Далекому Сході й так рятувати свої втрачені позиції. Це мабуть і було в Громика на думці, коли він погрожував новою війною.

ШКОЛА І НАУКА

З початком цього тижня в країні почався новий шкільний сезон. Шкільні будинки знову ожили, наповнилися гамором дітвори і наповнились ним теж вулиці міст і осель. Нюйорський Автомобільний Клюб, стверджуючи, що в першій половині цього року нещасливі автомобільні випадки сильно збільшились, видав окремий заклик до всіх мотористів, щоб вони ще більше вважали на дітвору.

З відкриттям шкільного сезону виринають багато з давніх проблем для батьків дітей в шкільному віці, а з ними виступають і нові. Добір до відповідної школи, в якій дитина мала б відповідну опіку і науку та відповідне товариство і виховання розв'язується найчастіше обставинами, місцем замешкання і т. п. Але батьки повинні пам'ятати, що школа не дає дитині всего і що далеко не звільняє їх від обов'язку постійної опіки дитиною та її вихованням.

Правда, в місцевих обставинах майже цілком відпадають звичайні в інших країнах матеріяльні турботи дітьми в шкільному віці, бо ж кожну родину тут стати і на відповідний одяг для дитини і на все, що їй потрібно до школи. Але в таких обставинах існує тим більша моральна загроза для дітей якщо вони не матимуть постійної і найбільш дбайливої опіки теж поза школою.

Окремі виховні проблеми існують для української шкільної дітвори, головно для тої, батьки якої опинились на цій землі в останніх роках. На це ми вже не раз звертали увагу і в цій справі часто забирають голос теж кваліфіковані виховники. Це не був припадок, що книгарня „Свободи" напередодні нового шкільного року проголосила виказ книжок, що їх вона ще має на продаж. Між цими книжками, кількість яких з кожним днем вичерпується, є ще залишки нашої кляcичної дитячої літератури, є теж і деякі нові видання. Батьки виконають частину свого обов'язку та зроблять велику прислугу собі, своїм дітям і українській спільноті, як завчасу дадуть своїм дітям в руки цю їхню книжку.

У вересні починається сезон не тільки в обов'язкових публічних школах, але й у вищих (гайскул) та в каледжах. В цих школах вже є багато новоприбулої української молоді, що, звичайно, здобуває найкращі успіхи, але ще далеко не вся наша молодь ходить до тих шкіл. Деякі з юнаків і юначок з таких чи інших причин або занедбали або не могли дістатись до тих шкіл і тому в цьому сезоні вони обов'язково повинні поновити свої старання і зусилля в цьому напрямку. Освіта, яку вони можуть здобути в школах, дасть їм багато більш користи і далеко краще приготовить їх на дальшу дорогу життя, ніж ці доляри, що вони їх можуть в тому часі заробити.

Якщо існують формальні чи будь-які інші труднощі з вписами до тих шкіл, тоді можна знайти вихід з того і записатися на численні фахові та вишкільні курси. Такими вишкільними курсами, з яких можуть користати і дорослі і навіть старші громадяни, охоплені сьогодні всі ділянки суспільного життя. Ці курси відбуваються переважно у вечірніх годинах, отже з них можуть користати й ті, що працюють. В сьогоднішньому не тільки господарстві, але й в житті взагалі грають щораз більшу ролю спеціяльність та фаховість. Своєчасна і належна підготова та здобуття відповідного фаху і професії полегшать кожному нелегку боротьбу з обставинами.

Місяць вересень це час, в якому школа і наука повинні стояти на першому місці родинних і особистих турбот та уваги.

А. Луцьків

ТВОРЦІ ІМПЕРІЇ

Виключенням з цього, як звичайно, залишаються лише одні енкаведисти, а тепер меведисти, котрі завжди стояли і стоять на непохитному принципі сталінської „вічної правди", що „биття зобумовлює людську свідомість", і тепер надзвичайно переобтяжені „виховавчою" діяльністю. Та іноді, навіть, і в їхніх колах провадяться блискавичні чистки, але вилучених зі складу політичної поліції поки що нікому не доводилось бачити серед цивільного населення, бо їхні особливі суди, за їхнім давнім „звичаєвим" правом, завжди утворюють з них мишені для навчання в міткій стрільбі поліцаїв початківців.

Все ж „творцям московської державности" середньої руки доводиться й тепер проводити з'їзди, наради та зібрання, і вони примушені силою обставин іноді багато говорити, бо мовчанням з'їзду не проведеш. Але все це тепер уже не має того широкого стихійного розмаху і слабої політичної контролі, як то було на початку російської комуністичної революції. До речі, і з'їзди тепер уже повністю втратили попереднє значення, вони цілком перетворились на парадні демонстації вірности „генеральній лінії" партії та її „геніяльному" провіднику.

На таких парадних зборищах-з'їздах тепер виступають завчасно підготовлені оратори-слововержці, суворо дотримуючись послідовности в чинах за ранґами і точно визначеного за пляном часу. Їхні промови все більш і більш втрачають аналітично-розсудкові ознаки, а мають лише своєрідний маґічний характер і складаються з певного переліку загально-стандартних зобов'язань і заклинань. Коли ж в якійсь промові цього бракує, то ритуал вважається порушеним і виступаючий зараховується до неблагонадійних, а іноді буває й так, що прямо таврується, як „ворог народу". От чому всі комуністичні ритуально-маґічні засоби тепер цими „творцями найдемократичнішої держави" твердо завчені, і кожний з тих, хто по службовому обов'язку примушений за чергою говорити, проголошує слово за словом з повним напруженням голосу і безоглядною рішучістю.

Мелодії їхніх промов постійно мають незвичайне голосове офарблення, вони звучать як дивовижні ґами дисонантних звуків, котрі нагадують і рев до самозабуття розлюченого медведя, і поспішне рознюхування пошукуючого сибірського тигра, і крики та посвисти сичів, можливо, нагадуючі про скору загальну погибіль присутніх, і багато чогось іншого, ще цілком не збагненого, але вже по перших передчуттях відчутного, як щось безмежно сумне і непевне. І все це розраховане на виклик у присутніх великого „захоплення" і „піднесення", перед розкриттям для них нових соціяльних обріїв комунізму. Ні для кого з фанатично віруючих в Сталіна комуністів це не з'являється виявом їхнього глибокого занепаду, а навпаки, вони вважають такий стан найвищим духовим злетом. Та довгочасне вслухування до цих промов у звичайних людей спочатку викликає у вухах надмірний шум, а згодом безперестанний головний біль.

В методах переконування інших еквілібристична вправність цих промовців зайшла надзвичайно далеко за осяги звичайних людських здібностей, вона стоїть десь значно далі меж нормальної уяви, а часто, навіть, і найбурхливішої фантазії. „Вправність" комуністичних пропаґандистів дає їм можливість з казковою легкістю в одну мить з чорного зробити біле і навпаки, або з злого зробити добре і з доброго — зле, все залежить лише від „партійних потреб". Такі казкові „перетворення" в присутніх на з'їздах чи нарадах комуністів тепер зовсім не викликають здивування чи підозріння, чи, навіть, найменшого сумніву, і „черв'як сумління", коли ще випадково в кого і до цього часу не здох, а іноді ще й тепер трохи ворушиться, в такі хвилини, звичайно, спить під наркозою. Така сила звички!

Провідники „середньої категорії" у всіх своїх рухах рук і ніг, а також і в голові цілком автоматизувались. Цей автоматизм, котрий вони набули на ґрунті фанатичної віри в „генеральну лінію партії" та сліпої відданости „геніяльному вождеві" уже більш їх ніколи не покидає. Всесильна сталінська муштра повністю змінила їхню бувшу людську натуру. Правда, іноді буває, що ще декого сталінський автоматизм залишає під час сну. Таке їм переважно трапляється в часи багатоденних з'їздів або нарад, де під бурхливі овації на честь „вождя" та „визначних" соратників з його найближчого оточення доводиться невтомно, за автоматичним навиком, весь час піднімати руку „за".

Після таких шумливих і чуттєво напружених днів в години спокійного нічного сну їх іноді на деякий час залишає „дорогоцінний" навик натренованости. Тоді вони, наперекір своїй новій, партійній натурі, хвилево стають вільними людьми. Рішуче непогоджуються з центральними керівниками і в суперечках з ними вільно висловлюють цілком протилежні „генеральній лінії" погляди. Такі сни найчастіше обриваються аж перед ранком в жахливому стані неспокою, з холодним потом переляку не тільки на лобі, а й по всьму нервово потрясеному тілі розбудженого активіста. І тоді цей „керівник" якоїсь області чи тресту, копальні чи радгоспу примушений по цьому ще довго залишатись в ліжку та збиратись із спогадами і думками. Лише твердо переконавшись, що тільки він був єдиним свідком свого протипартійного „злочину", та що ця тайна назавжди лишається в ньому, і про неї ніколи не довідається політична поліція, він аж тоді, з подихом полегшення, сміліше піднімається з ліжка назустріч „ударному" дневі.

До речі, тепер в Росії стало загально визнаним, що „найбільший успіх" для „партійного впливу" приносять масові еквілібристично-маґічні сеанси, котрі там звуться з'їздами, конференціями та зібраннями, і через свою „велику силу впливу на маси", тому там так часто й вживається. Тяжкий морок гірких випарів комуністичного духу і страшних фантазій завжди окутує ці зборища.

Загубивши, навіть, і рештки почуття міри смаку, в останньому десятиріччі „державні діячі" з Московського кремлю щоденно рясно уквітчують як собі, так і керівникам другого ранґу груди різноманітними орденами і медалями, установленими на честь найвизначніших російських завойовників: Суворова, Кутузова та ін. Звичайно ці відзнаки утворені ними за їхніми ж власними баженнями та вимогами і в першу чергу для їх же.

Совєтська слава „державного керівника" з багаточисельними орденами та медалями „за заслуги" на честь обезчещення і пригноблення багаточисельних народів серед різнонаціональної працюючої людности СССР ніколи ніде не викликала захоплень, звичайно, крім примусових, котрі там масово виявляються і показуються два рази кожного року: на жовтневих та травневих демонстраціях. Щедро відзначаючи нагородами як самих себе, так і своїх помічників з різних країв та областей великої Російської імперії, кремлівські „керівники" цим самим зобов'язують кожного з „провідного середовища" не лише на ґрунті страху, а й через надмірне захвалювання та винагородження завжди прагнути витримати на „відмінно" складний іспит „російської державної зрілости" за широкою програмою сталінських вимог з підлости, хамства, брутальности та людоненависництва.

(Закінчення)

І в Молдавії — буржуазний націоналізм

Урядові московські „Известия" в ч. за 30 серпня містять велечезну кореспонденцію з Кишиньова під заголовком: „Про великі хиби в творчості молдавських поетів", у якій викривається націоналізм, аполітичність і ...меланхолія в молдавських поетів. „Життя молдавського народу, зігріте сонцем Сталінської Конституції, — пише московська газета, — стало дійсно світлим і радісним". Цю підсовєтську „радість" молдавські поети, на думку московської преси, не бачать, не цінять і не оспівують, захоплюючись натомість молдавською природою і минувшиною. Газета вважає, напр., смертним гріхом вірші про „кучеряві хмари", „спінені черешні", „дихання вітру", а такі речі, як „нецеловані вуста" газета вважає „декадентським цинізмом". Московську газету обурює те, що молдавський поет Богдан Істру пише про сталінскі стройки „поверхово, мимоходом", а зате старанно змальовує „красиві очі коханої" та її „хрустальний голос". Та головна біда Богдана Істру ,що він і досі не може зрозуміти по-московськи рівности націй і пише таке:

Росіянин захищає нову свою ізбу,
Грузин — свій аул,
А казах, — хороший син степів, —
Пісні акина Джамбула.
За Дніпро воюють українці,
Молдавани — за Кишинів...

„Трудно уявити собі більш спотворене розуміння ідеї дружби совєтських народів!" вигукують обурено московські „Известия", навівши подану цитату, в якій явне незрозуміння того, що росіяни „більше рівні ніж інші". Газета називає подібні речі „зразком національної обмежености".

Крім Богдана Істру, який належить до кращих молдавських поетів старшого покоління, потрапили в „буржуазні націоналісти" і поети Петро Дарієнко, Ю. Баржанський, Леонід Корняну, Е. Буков. Московський наглядач знайшов у них, крім усіх інших гріхів, ще таку буржуазну хворобу, як тоску, меланхолію безвихідну, і змалювання „віджилих методів праці" („Тут, — пишуть Известия, — крім кирки, лопати, лома і поту — нічого нема").

Найбільше вражає в цьому всьому дивовижна глупота московської газети: вона не помічає, що її писання остаточно зривають із неї маску і що після тих писань молоді молдавські поети і їхні читачі дуже чітко зрозуміють справжню суть і вартість московської вовчої „дружби".

Іван Хмельницький.

В КРАЇНІ РАБСТВА І СМЕРТИ

5)

Слідчий з цікавістю спостерігав, як це на мене вплинуло.

Мушу сказати, що це здивувало мене — немов хтось несподівано ззаду вдарив по голові. Але я вже чув про такі психологічні методи.

До того ж і дальша поведінка слідчого була більш спокійна. Нічого страшного, адже ж яка користь державі засудити мене дарма — вгамовував я сам себе.

Слідчий простяг добру цигарку і запропонував закурити. Після двох-трьох потягнень стало легше. Вправді в погляді напарфумованої людини є щось приємне, але це напевно та ... „чесна чекістська суворість", — згадався мені настирливий вираз, прочитаний у якійсь совєтській газеті. Нічого, — потішаю самого себе ще раз — розберуться і випустять ... дружина, мабуть дуже схвилювалася, коли побачила вдома розкинені під час обшуку речі і прочитала мою коротку записку „ я в НКВД". Вона мабуть вже три ночі не спала, все очікувала мене і заплакала сьогодні.

— Слухайте, товаришу слідчий ...

— Не забувайте, я вам не товариш! — підкреслив суворо слідчий.

— Товаришу слідчий! Я ні в чому не винен! Був членом МОДР-у (Міжнародна Організація Допомоги Революціонерам), ТОЗЕТ-у (Товариство Землевлаштування Трудящих Євреїв. У СССР були сотні різних добровільно-примусових товариств, які вимагали сплати членських внесків.), „Друг Дітей", „Червоного Хреста", членом добровільної пожежної команди, справно, що року підписувався на позику індустріялізації не нижче як на місячний зарібок ...

То по вашому виходить, що органи НКВД даремно заарештовують людей?

— Я цього не доводжу, але у конкретному випадку зо мною трапилася прикра помилка ...

— Ой, ні! Не будь я сержант державної безпеки, коли не доведу злочину! — застрашаюче вигукнув він, беручи ручку, щоб писати — „Почнемо з запитання:

— Ім'я і прізвище?

— Іван Хмельницький.

— Цікаво, чому ви вибрали це прізвище?

— Це краще могли б знати мої батьки.

— Чи живий ваш батько?

— Помер під час ... (я не хотів вживати слова „голоду" і промовив) труднощів в 1933 р. ..

— Труднощів? Які такі були труднощі?

— Це вам досить добре відомо, ... — відповів я, — питайте далі ...

— Так ... труднощів ... — багатозначно промовив слідчий, — рік народження?

— 1914.

— Освіта?

— Середня.

— Чи маєте родичів, друзів, або знайомих за кордоном? Чи був хто репресований органами ЧК, ГПУ, НКВД?. Че не служили батьки і родичі в царській білій і українській армії? Чи маєте листування ззакордону. Чи був коли заарештований органами ЧК, ГПУ, НКВД і де. Та ще десятків чотири подібних питань.

— Ні ... ні ... ні

— Однак ви заперечуєте?

— Ні, я кажу лиш правду.

— За дачу неточних відомостей ви отримаєте без суду і слідства три роки тюрми. Розпишіться, що вас попереджено про це.

За дві години було викінчено запитання, Слідчий випив каву з бутербротами і продовжував далі допит.

— Тепер ви розкажіть про ваших всіх друзів та знайомих і напишіть докладну автобіографію.

СКІЛЬКИ ЛЮДЕЙ В ТЮРМІ?

Внутрішня тюрма в подвір'ї головного будинку НКВД вміщувала не менше тисячі в'язнів. У маленьких два на три метри камерах розрахованих на двох в'язнів у 1937 році втискувалося по 20 до 24 заарештованих. В більшості камер люди могли лише стояти.

Пробувши два тижні у вінницькій тюрмі НКВД т. зв. „Тюрподі", мене було відправлено до великої міської в'язниці. Вона теж була дуже перенаселена. Замість тисячі в'язнів, на які вона була розрахована — в тюрмі находилося 30 тисяч чоловіка. Всі камери, навіть коридори й бараки на подвір'ї напхані в'язнями.

День проходив у відносній тиші. Але з початком сутінок в'язні починають нервуватися в напруженому очікуванні нічних викликів на допит, а засуджені очікують виклику на страту.

За два місяці перебування в тюрмі я знав 14 випадків божевілля ...

Найтяжчі муки невідомости, коли людина щохвилини очікує смерти і знаходиться у найвищому нервовому напруженні.

Слідчі НКВД — першорядні психологи. Цю прикмету вироблено у них спеціяльним вишколом, який має на меті навчити службовця НКВД за всяку ціну зломити жертву психічно. Це стало у них засадою і своєрідним спортом. Чи мають людину розстріляти чи ні (а це майже завжди їм наперед відомо), чи будуть її судити, чи ні — вона мусить бути психічно зломана, щоб не ставила спротиву при „обробці", при підписуванні, при „признаванні" до ніколи не поповнених злочинів, при опльовуванні і обвинувачуванні інших, яких ніколи не бачилось і не зналось і т. п. Тому слідчі НКВД знають добре нервову систему людини й знають, що найкраще її паралізує страх, страх перед невідомим. В такому паралізі людина робить все.

Осягнути це в СССР при існуючій системі досить легко. Не треба людини ні бити, ані катувати. Сама думка про НКВД — вже паралізує кожного громадянина „щасливої країни". А що ж робиться з людиною, яка вже попала в тюрму і чекає, що з нею буде! Вона прекрасно знає, що в СССР нема ні суду, ні права. Що НКВД може звільнити і розстріляти, засудити на арешт і заслання, змусити стати аґентом і знищити відразу, або замучити багаторічними муками його родину до сьомого коліна. І то все зовсім без уваги на те, чи він винен, чи ні. Коли треба буде, то його змусять признатися, що він асирійський цар, або автор „Слова о полку Ігоревім". Отже найсильніше бажання кожного арештованого — знати чого від нього хочуть і передбачити, як дорого прийдеться за це заплатити.

Не диво, що три дні чекання на допит розхитують зовсім арештованого. Ввійшовши на слідство — він хоче почути, що від нього хочуть. А тут його годинами питають про родинні справи й нічого не кажуть. Коли вже жертва вичерпана — тоді починають вимагати. І звичайно осягають навіть без катування, але й ці тут удосконалені на азійський зразок.

(Продовження буде).

Л. Луців

ДИВНІ ПРОРОЦТВА НОСТРАДАМУСА

— Що читаєш?

— Дуже цікаву книжку: „Повне видання пророцтв" славного Нострадамуса, що жив у половині шістнадцятого віку і був лікарем тодішнього французького короля.

— Невже ж ти можеш вірити у всякі пророцтва? Та ж це небелиці для необсічених людей — оті всякі Сибіллі та Михальди, що їх тримали за образками наші селяни.

— Хто не вірить у пророцтва — той не вірить і в християнського Бога. Прихід Христа перекли були старозавітні пророки і Християнська Церква вчить, що Господь може наділити деяких людей даром бачити майбутнє. Та Християнська Церква остерігає перед обманцями й пройдисвітами, що вдають віщунів та обдурюють наївних людей, бо ж перша заповідь вчить, що „не будеш мати інших богів крім Мене".

— Але ж воно важко пізнати правдивих пророків сьогодні, коли стільки фальшівників крутиться поміж нами. А в тім воно навіть краще, що не знаємо майбутнього, бо інакше наше життя було б дуже часто жахливе. Знаю одну жінку тут в Америці, що в останній війні стратила свого чоловіка-священника і трьох синів і тепер сама заробляє на прожиток. — Яке було б її життя, коли б вона була знала свою долю двадцять або тридцять літ раніше. Чи могла б вона була жити, знаючи своє майбутнє?

— Ти правий! Це саме відноситься і до окремих народів та держав. Якби володарі Австрії, Німеччини і Росії знали були, чим закінчиться війна, що вони її розпочали в 1914 році — то за жадну ціну ніколи не були б її зачинали.

— Кажуть, що Гітлер мав свого астролога-ворожбита і все ж таки дійшов до 1945 року.

— Згадав ти Гітлера, а про нього згадує Нострадамус аж у кількох своїх строфах.

— Так таки і називає Гітлера?

— В тім і вся суть його пророцтв, що Нострадамус говорить загально, а його вияснювачі підкладають під його слова те, чого самі бажають. В перших роках війни німці видали були уривки з пророцтв Нострадамуса в польській мові і хотіли в той спосіб переконати поляків, що французькі віщуни виворожили Гітлерові перемогу.

— Це значить, що ті „пророцтва" зовсім непророцтва, коли можна їх на всякий лад товкмачити.

— Воно трохи таки й так! Сам автор пише в „передмові-присвяті" своєму синові в 1555 році, що його чотирирядкові строфи „містять у собі неясність" та коли час усуне те „незнання" — то вони „зробляться яснішими".

— Це щось таке, як старогрецька Пітія! Вона ворожила в такий спосіб: „Підеш, вернешся, умреш". Але між двома останніми словами було ще слівце „не", яке довільно можна б було лучити або з „вернешся", або з „умреш". Отже могло б бути: „не вернешся, умреш", або: „вернешся, не умреш".

— Ні! Воно трохи не так... Але і в Нострадамуса залишається багато місця на довільне пояснення. От вернімся до вже згадуваного „пророцтва" про Гітлера. Воно дослівно в Нострадамуса звучить так:

„Около північної вождь армії вратує себе, зникаючи нагло; сім літ пізніше, як його слава вже не буде вважатися, виною, (він вернеться) і при його повороті він ніколи не скаже — „так".

Тут автор не каже, кого він має на думці, але видавець — спеціяліст від Нострадамуса — дає тут таке пояснення:

„Це виявляє пророцтво, що Гітлер повернеться живий сім літ після того, як припускали, що він помер в 1945 р."

— Але ж Нострадамус ні словом не згадує Гітлера!

— Тому він не міг помилитися! Бо його слова можуть дуже добре відноситися до якогобудь німецького генерала, або навіть до вождя іншої армії, який буде змушений утікати вночі від свого війська і знову повернутися за сім літ! А втім, до 1952 року, вже недалеко і хто житиме — то зможе переконатися, чи тоді з'явиться живий Адольф в Европі.

Та в книзі Нострадамуса є кілька строф, що їх видавець зв'язує з особою Гітлера. Ось одна з них:

„В глибокій закутині Західньої Европи народиться дитина з бідних батьків; вона своєю красномовністю спокусить багато народів, її слава зросте в східному королівстві".

Здається, що тут кожний може згодитися з видавцем, що це місце може відноситися до Гітлера і що „східне королівство" — це Японія.

— Зачинаю дещо поважніше ставитися до твого пророка. Скажи мені, чи він згадує хоч якбудь Україну.

— Зараз! Раніше хочу тобі згадати ще щось інше. Гадаю, що втішишся, як почуєш такі слова Нострадамуса:

„Той, що його обличчя закривавлене кров'ю жертв — майже офір, — коли сонце вийде в позицію Льва, одо прикметного віщування, — його повалить тоді смерть через його упевненість."

— Як пояснює це місце видавець?

— Тут він не висловлюється ясно, тільки загально. „В літі один, що є великий гнобитель людськости, буде скошений смертю, заки його криваві пляни дозріють".

— Но, не згірше воно. Дай, Боже, щоб воно здійснилося вже найближчого літа! Щоб Господь звільнив людство від кривавого гнобителя, заки він зможе здійснити свої криваві пляни.

— Цікава і ця строфа. „Коли ті з-під Північного Бігуна будуть з'єднані разом — тоді буде на Сході великий жах і тремтіння; тоді буде наново вибраний один, що буде витримувати головні ворожі удари. Родос і Константинополь буде забарвлений кров'ю варварів." Видавець не дав ясного пояснення, він видав книжку в 1946 р., а ми користуємося третім виданням з 1949 року. Чи не можна б сьогодні в поясненнях ужити імени генерала Айзенговера, що „наново" був вибраний, щоб „витримувати ворожі удари".

— Може... Та це тільки довільні комбінації!

— Є в книзі Нострадамуса згадка і про нас, а радніше про наш Дніпро, чи Бористен, як його звали в давнину.

— Цікавий послухати.

— Та я не знаю, як розуміти ті слова. Ось перше речення: „Ми бачитимемо упадок мавританського закону". Видавець пояснює, що це „упадок релігійної нетолеранції". Друге речення: „Після того виникне новий (закон) — привабливіший". Третє речення: „Бористен буде першим, що піде за ним (= за тим законом)". Четверте речення: „Дарунки і красномовність зроблять той закон спокусливішим (звабливішим)".

— Як же все розуміти?

— Не знаю! — Видавець каже, що „нова революційна ідеологія буде принаднішою людству, і першими підуть за нею „руссіянс"".

— Та ж Бористен — це не росіяни!

— Нострадамус згадує Бористен-Дніпро, а пояснення дав видавець. Згідно з його вясненням можна б розуміти під „новим законом" — большевизм. Але коли усвідомимо собі, що царська Росія не переслідувала так неправославної релігії, як це робить теперішня червона Москва, тоді треба б розуміти, що українці („борістенес") перші підуть за новим „привабливішим" законом толеранції, який виникає після упадку „мавританського" права, що панує тепер під большевиками. Так розуміємо це місце ми, бо ми знаємо, що Україна найдовше боролася проти большевизму „вона не пішла перша за ним. Але за новим законом толеранції Україна — наш Бористен — іде першою і веде за собою всі поневолені народи.

— Але що треба розуміти під останнім реченням, де доводиться про „дарунки і красномовність". Чи не буде це большевицька брехлива пропаганда в перших роках революції: „бери все, бо воно твоє!"

— Гадаю, що підчас війни виникне знову якась міжнародна організація, що допомагатиме піднести життьову стопу та відбудувати свою господарку, знищену війнами.

— Щоб воно так було! Та все ж я дивуюся тобі, що читаєш і такі книжки. Ти ще не такий старий та й гадаю, що твій ум ще сильний, щоб контролювати твої думки.

— Я сподіваюся таких думок від тебе! Але на свою оборону пригадую тобі, що і автор „Фавста" читав Нострадамуса і згадав його в першій сцені першої дії свого славного твору. Та якби ти сам прочитав Нострадамуса, то побачив би, що він у своєму ясновидінні бачив багато дечого, що вже здійснилося. Але його пророцтва такі, що аж час усуває неясності, бо вони стаються ясними аж після здійснення. Ось возьмім хоч би те, що автор випророчив бувшому англійському королеві Едвардові УІІ.

Юнак з народження призначений бути королем Англії і батько перед смертю рекомендуватиме його на те становище. Та після смерти батька Лондон зробить його предметом розмов (спліток) і проситиме зняти королівську владу з того сина."

— Але я не бачу практичної користи з тих пророцтв.

— Ми вже говорили про це. Пан Біг не дав людині змоги заглядати в майбутнє. І воно так добре. Але, як бачиш, Нострадамус бачив і майбутнє, та писав про це загально, не подаючи ані імен, ані докладного часу. Не в його книзі є і такі місця, що відносяться і до атомової зброї: він згадує і про жахливе знищення великих міст, що може відноситися тільки до найближчої війни і пише про „смертельну зброю, з яскравістю блискавки", щонам нагадує атомову бомбу. Та чи хтось сьогодні робить собі щось з його віщувань. Увесь світ готується до великого знищення, бо „великий гнобитель" хоче поневолити все людство.

Та й сам автор, Нострадамус, знав „що його слова будуть деякі читачі приймати з сміхом. Він просив, щоб його строфи „читати з дозрілим умом, щоб на них не посягали профани, вульгарні і незнайки, щоб до них не зближалися астрологи, дурні і варвари".

А втім люди не люблять слухати пророків. Нехай би Нострадамус з'явився сьогодні за залізною заслоною з своїми думками, то його зараз узяли б на муки. Вони там варять кашу і готують її їсти всьому світові.

Тільки єдиний Бог може врятувати людство від того знищення, яке вже перед чотириста роками бачив Нострадамус.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

МАДЯРИ В ТЕРМІНІ

При кінці липня до Києва з'їхала делегація угорських селян, яка три тижні перебувала в СССР. Мадярські делегати заявили, що прибули вони до СССР з метою набути „глибшого досвіду в справах колгоспного будівництва",

ЩО ДІЄТЬСЯ В УКРАЇНІ?

Зараз в Україні і в цілому СССР внутрішнє життя і відносини мають одну стрижневу проблему „що забирає всю увагу й енергію Москви. Це ідеологічна боротьба з українським націоналізмом і націоналізмами всіх Москвою поневолених народів.

В нашій газеті ми досить докладно інформуємо про факти і події „на основі совєтської преси, які освітлюють ці питання, але вони не охоплюють і малої частки безлічі того роду фактів, що їх приносить совєтська преса. В повоєнні роки з совєтської преси зникли або незрівняно змаліли всі питання ідеології комунізму, як доктрина, матеріялізму, як філософії, безклясового суспільства, як соціяльної теорії, економічного добробуту, як соціялістичного ідеалу. Натомість проблеми любови до батьківщини, братства людей і народів, гуманізму, миролюбства з білими голубями, не сходять зі сторінок преси. Московський совєтський лексикон збагачується такими словами, як правда, дружба, любов, ідеал, вірність, чесність, гордість, посвятність, святий, священний, вічний і тим подібними, словами, якими Москва хоче висловити свою волю і здійснити заміри.

28 липня газета „Радянська Україна" надрукувала лекцію кандидата філософічних наук С. Шила „Дружба народів — велика рушійна сила радянського суспільства", в якій є такий уступ:

„И. В. Сталін, викриваючи кавказьких націоналістів, писав у 1904 році: „...Соціял-демократична партія, яка діє в Росії, назвала себе Російською (а не руською). Очевидно, цим вона хотіла нам показати, що вона під своїм прапором збиратиме не тільки руських пролетарів, але й пролетарів усіх національностей Росії, отже, вона вживе всіх заходів для знищення поставлених між ними національних перегородок" (И. В. Сталін, Твори, том І, сторінки 40-41)".

В цьому короткому уступі з вичерпною повнотою подано зміст питання „що таке російська соціял-демократія, большевизм, комунізм у своїй властивій природі. І це було сказано ніким іншим, як Сталіним у 1904 році. Зміст сказаного дуже простий — російська царська імперія котиться до упадку, російська соціял-демократія рятує імперію, вживаючи всіх заходів для „знищення національних перегородок".

Від часу написання Сталіним цих рядків пройшло майже півстоліття, півстоліття, змістом якого була боротьба за знищення Москвою „національних перегородок" і підбій все нових і нових народів. Це було і є фактичним змістом нашої доби. „Пусті слова про права бідних", як співається в „Інтернаціоналі", були й є лише половкою, на яку ловили соціялістичних горобчиків. Вони були юдиним поцілунком „національних соціял-демократів", в тому числі українських, якими (поцілунком) вони видавали на розп'яття свої поневолені народи під широко солідарною „рабочего класа". І коли і донині серед українських соціялістів і демократів пропагуються „ідеї" вроді тієї, що Ленін, Сталін чи інші „зрадили" революцію і завели її за висловом М. Хвильового, в раковину з калом, що соціялізм і демократія зраджені і ними викривлені, то ставиш питання цим „зрадженим" „ідеалістам" соціялізму і демократії — де, коли і при яких умовах И. Сталін зрадив ним написану (а нами вгорі цитовану) дефініцію політичного змісту і цілей російської соціял-демократії від 1904 року? І хто з німерших і живих усіх відтінків і фарб російських соціялістів і демократів означав по іншому ніж Сталін, цілі і завдання російських соціял-демократів у їх відношенні до поневолених Росією народів?

Я пригадую прибулого влітку 1917 р. з армії унтерофіцера артилерії, молодого господаря-хуторянина, розпропагованого соціялізмом, який говорив:

„Тепер будемо орати машинами, жати жниварками, а не серпами, — не нагинаючись".

Цей селюк з науки Леніна-Сталіна-Керенського вхопив лише машини і жниварки та „жати не нагинаючись". Він творів Леніна-Сталіна-Маркса Енгельса не читав, і за це незнання він і мільйони йому подібних випили свою чашу до дна. Але були такі, що твори Леніна і Сталіна читали і вивчали і про існування праць Леніна і Сталіна „по національному вопросу", як основного сетва російської соціял-демократії, прекрасно знали. Ким вони є, коли твердять отому „унтерофіцерові артилерії" через п'ятдесять років після того, — що Ленін-Сталін „зрадили революцію і не подбали, щоб дядько жав, не нагинаючись...? Як цю роботу назвати інакше, як зрада, а людей, що те роблять, інакше, як юди?

Незлічимі жертви і страждання народів, поневолених Росією, є вислідом національної зради так званих соціялістів і демократів, як політичних агентів російської соціял-демократії серед поневолених націй.

„Клясова боротьба", „грабуй награбоване", „мир хіжинам — війна дворцям" закінчена. Одурені, залякані, злочинне суспільне шумовиння, що „грабувало награбоване", ті, що хотіли „жати, не згинаючись" стали непотрібними і всіх їх загнано в спільну кошару. Юди, що одержали свої тридцять срібняків, повісились, постріляли чи залишки їх на батьківщині виконують свою каїнову роботу:

„Редакційна стаття „Правди" „Проти ідеологічних викривлень в літературі" різко і правдиво критикує поважні ідейні збочення, виявлені перш за все в буржуазно - націоналістичному вірші В. Сосюри „Люби Україну". Цілком справедливе зауваження „Правди", що під таким твором могли б підписатися вороги українського народу, криваві пси чужоземних імперіялізмів — Петлюри, Бандера, тричі виклятi українським народом. Той факт, що вірш Сосюри „Люби Україну", написаний і надрукований кілька років тому, незлічену кількість разів передавався і не піддався критиці ні з боку письменників, ні з боку критиків, а, більше того, вихвалюваний був і пропагувався, — свідчить про... притуплення чуйности..." (З доповіді О. Корнійчука на шостому пленумі правління союзу совєтських письменників України, „Літературная газета", 2. ц. р.)

Ще на еміграції епігонада московської духової агентури в українському світі буде пропагувати „соціялістичний рай на землі і безклясову демократію", буде захвалювати колгоспний рай, як мету боротьби українського народу за своє визволення (дивись статтю в газеті „Сучасна Україна" ч. 14 І. М-ка, в якій написано... „тепер українське селянство переключило боротьбу проти совєтської держави з боротьби проти великого механізованого господарства за право бути його справжнім власником"). Виходить, „Сталін зрадив соціялізм і всеросійську демократію — нехай живе соціялізм і геть Сталіна". Так торується дорогу новому Сталінові.

Але не „правий чи лівий ухил", не троцькізм і бухаринство, не большевизм і меншевизм, не ортодоксійний і еклектичний марксизм чи інші злуди і машкари є суттю подій „що відбуваються в Україні і в країнах уярмлених і поневолених Москвою. Всі маски і облудні личини зірвано і виступають з відкритими лицями противники — московський імперіялізм і український націоналізм. Не Скрипник, Хвильовий, Винниченко та їх звеличники та пропагатори на еміграції цей український націоналізм уособлюють, а С. Петлюра і С. Бандера. По них, по ідеях, які ці імена персоніфікують, ведеться наступ ворога, по ідеях визволення українського духа, а не задоволення і наповнення українського черева. Нині в Україні ворог зриває людям голови за любов до України ,до її простору, до сонця, а не за „антисоціялістичні" чи троцькістські „ідеї і збочення", які нам проповідують на чужині.

Це є змістом боротьби, що нині відбувається на Україні. Вірш В. Сосюри „Люби Україну" а не брошурка ортодоксійного троцькіста чи „справжнього соціяліста" на теми „колгоспного будівництва" або „чи можна побудувати соціялізм в одні йкраїні" є предметом алярму. Невинний вірш, який мала дитина з захопленням буде деклямувати, зірвав бурю на Москві-ріці.

Німець Керн, що як старшина німецької армії, був у поході на сході в час минулої війни", написав книжку „Танок смерти" (видано по-англійськи 1951 року). В цій книжці є описана одна його розмова з старшою жінкою в м. Миколаєві в Україні. На розповідь цього німця про те, що „ми, мов, принесли вам визволення", ця жінка відповіла: „Нам визволення принесуть не люди з білими рушниками, а люди з більшими душами".

Чину людей з великими душами спрагнена Україна, від них вона чекає визволення. Ця велика спрага української душі розгорнула вірш В. Сосюри „Люби Україну", як каже Корнійчук, „незлічену кількість" примірників. Велика любов до України, любов палаюча Шевченковим вогнем сповняє серця української людини на Батьківщині, а душа її спрагнена не людей з „більшими рушниками", більшими чи й „справжнім" „соціялізмом і демократією", а людей з „більшими душами".

Заграви вогненної любови до України Т. Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка, всіх кращих душ і серць України прориваються полум'ям з вірша „Люби Україну".

Ми знаємо і віримо, що В. Сосюра і йому подібні походять з робітників, з селян, мають партійні комуністичні квитки, але вірять, що вони є комуністами, матеріялістами, але з їх душ і серця вивітрюється хвилева злуда, чад „загірних комун", що затуманювала серця багатьох їх попередників. Від них, як і від усіх українців відібрано все — вони не можуть розказувати що говорять безмовні і збезчещені могили, що рясно вкривають Україну. Вони кличуть „Любіть Україну" — не індустріялізацію, не колективізацію, не стахановщину й ударництво, не зраду, підступ і „соціялістичні досягнення", а Україну. І ця любов до України є „найстрашніший злочин" супроти Москви.

Буржуазія знищена, куркулі ліквідовані, підкуркульники пішли за ними, троцькісти, бухаринці розгромлені, клясово чужі елементи конають чи сконали в Сибірі. І Москва опинилась віч-на-віч з найстрашнішим своїм ворогом — любов'ю українців до України.

Москва в Україні нині воює на фронті любови українців до своєї Батьківщини.

(Укр. Думка)

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● **Найвищий скавтовий курс** — вудбейдж — вперше в історії українського пласту пройшов у цьому році Роман Маринович — відомий з Европи український пластовий діяч на міжнародньому полі, колишній виконавчий комісар для ДіПі-скавтів у французькій зоні Німеччини. Він приїхав рік тому до Америки, здобув собі тут найборгуд комісар Бой Скаутс оф Америка і потрапив на курс вудбейдж на запрошення виконавчого шеф скавт д-ра Артура Шака разом з 33 іншими американцями від 22-ох стейтів. З Ню Йорку він потрапив тільки один за свої заслуги у бой скавті.

● **Українські митці в Парижі** втішаються популярністю в тамтешніх мистецьких колах. Тут проживають і працюють митці - малярі Ю. Кульчицький (графіка та ілюстрації), Славко (пейзажист), Іванна Нижник-Винників (портретистка і пейзажистка).

● **Лев Грицай**, український маляр у Кордобі (Арґентина) на влаштованій ним виставці власних картин продав половину виставлених творів. На домагання самих місцевих людей виставка була продовжена. Серед українців вона одначе не викликала більшого зацікавлення.

● **Українці в Сан Павльо** (Бразилія) взяли участь у відзначенні трагічних роковин Прибалтійських народів — 14 червня 1941 р., коли Совєти провели масові виселення балтійських народів до таборів примусової праці на Сибір .Місцева українська колонія у своєму привітанні на урочистій академії балтійців, сказала: „Від нашої взаємної співпраці дуже залежить очікуване повалення сталінської імперії".

● **„Аванґард"** ч. 3 орган СУМ-у, що вийшов з друку, містить між ін. статті П. Курінного, В. Щербаківського, В. Державина, Г. Ващенка.

УКРАЇНЦІ НА КОНҐРЕСІ СОЦІЯЛІСТИЧНОГО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ МОЛОДІ В ГАМБУРЗІ

Делеґація Української Соціялістичної партії взяла участь в Конґресі Соціялістичного Інтернаціоналу у Франкфурті 27. 6. — 3. 7. 1951. На тій конференції українська делеґація договорилася про участь представників української соціялістичної молоді на конґресі Інтернаціоналу Соціялістичної Молоді в Гамбурзі з головою і секретарем цієї організації, Петртом Штрассером і Пером Геккерупом.

На 18 серпня з'їхалися представники соціялістичних організацій молоді з цілого світу в Гамбурґ, в дім професійних союзів. В цім самім домі в 1923 р. був відновлений Соціялістичний Інтернаціонал. Перед цим з'їздом, 11-13 серпня відбувся здвиг соціялістичної молоді, в якому взяло участь більше як 15,000 молодих соціялістів. Маніфестація соціялістичної молоді, що показала свою рішучість боротися за демократію і соціялізм, була ясною відповіддю на збіговище комуністичної молоді, влаштоване в той самий час в Берліні.

На самому Конґресі Інтернаціоналу молоді взяло участь біля 200 делеґатів. Були представлені вільні країни, була представлена і соціялістична молодь країн поневолених большевизмом і фашизмом.

Українські делеґати взяли участь в конґресі як гості, бо українська соціялістична молодь тільки тепер в Гамбурзі подала прохання про прийняття в Інтернаціонал Молоді. Українську соціялістичну молодь заступали такі делеґати: д-р Богдан Феденко і Степан Фірко з Німеччини та Володимир Сторожинський і Іван Цікало з Англії.

Українські представники мусіли виконати чималу роботу, щоб ознайомити представників соціялістичної молоді інших народів з українськими справами, бо дотепер українці не мали прямих зв'язків з соціялістичною молоддю. Для кращої інформації була видрукувана інформація про український соціялістичний рух молоді, що мав поважні успіхи на Україні. Навіть під польською владою до 1939 року „Каменярі" мали 20,000 членів, більше як багато соціялістичних організацій вільних країн. Найбільшу організацію мають шведи: вони мають більше як 100,000 членів. Також інтернаціональне видання „Вільного Слова", часопису Української Соціялістичної Партії, видруковане мовами англійською, французькою і німецькою, викликало широке зацікавлення серед різнонаціональних делеґатів. Дехто вже знав це число з Конґресу у Франкфурті і цікавився, коли вийде слідуюче.

В розмовах з чужими делеґатами українські представники нав'язали знайомства, які допоможуть українській соціялістичній молоді в її дальшій праці. Молодь інших поневолених народів, чехи, мадяри, болгари, румуни, югославці і латиші об'єдналися в т. зв. Комітеті Співпраці Соціялістичної Молоді на Вигнанні, з осідком в Парижі, але тільки деякі з цих організацій виявили діяльність. На самому Конґресі з них брали участь тільки чехи і мадяри. Вони були здивовані, що українці могли вислати чотирьох представників. Праця конґресу полягала головне в змінах статуту, прийнятті різних резолюцій і виборах нової управи. Українська делеґація виготовила різні меморандуми до комісій, в інтересі поневолених народів, зокрема українського.

Також в розмовах з делеґатами були порушені різні важні для України проблеми. Зокрема щирі відносини нав'язалися з канадійцями, з якими УСП підписала ще у Франкфурті спільну декларацію про співпрацю обох партій.

Конґрес вітали телеґрафічно і листовно різні визначні діячі. Особисто привітав Конґрес від Соціялістичного Інтернаціоналу Кос Воррінк, голова голяндської соціялістичної партії. Його промова дала досконалий огляд всіх проблем сучасного політичного положення, зокрема оцінку загрози совєтської аґресії. Кос Воррінк мав ще у Франкфурті розмови з делеґацією УСП. Тепер він в кількох розмовах з українськими делеґатами, д-ром Богданом Феденком і Володимиром Сторожинським, обговорив міжнародне положення і положення народів, поневолених СССР, і зокрема діяльність соціялістичних партій цих народів на еміґрації, як і найновішу акцію Керенського.

Українські делеґати відбули розмови з представниками Японії, Індії і Індонезії. Посол до японського парляменту, Шічіро Матсумото, виявив велике зацікавлення українською справою і пообіцяв писати до української соціялістичної преси. Також цікава розмова відбулася з представником ЮНЕСКО, п. Бернардом Држевєським. Голова міста Гамбурга і прем'єр Макс Бравер, соціяліст, влаштував для делеґатів прийняття, на яке запрошено й українську делеґацію. Він особисто показував делеґатам величавий будинок гамбурзького маґістрату.

22 серпня конґрес скінчив свою діяльність. Прийнято різні резолюції, ухвалено деякі зміни в статуті і вибрано нову управу. На чолі організації залишився дотеперішній голова Петер Штрассер, на секретаря був знову вибраний Пер Геккеруп. Вибрано також нове бюро з десяти членів. Найважніша для поневолених народів є зміна статуту, в якій сказано, що бюро приймає безпосередньо організації поневолених народів на вигнанні так як організації вільних народів. Таким чином прийняття української соціялістичної молоді в інтернаціонал стало тільки питанням часу.

Участь українців в інтернаціоналі молоді є дуже важна. Не тільки тому, що праця така є доброю політичною школою. Ми бачимо, що дуже багато сучасних провідних соціялістичних політиків вийшло з соціялістичного інтернаціоналу молоді. Знайомства і дружба, нав'язані тут, можуть дати українцям незвичайно цінні особисті зв'язки.

На кінець треба ствердити, що українська делеґація виявила серед представників поневолених народів найбільшу активність.

Присутній

• РОЗШУКИ •

КАТЕРИНА ДРАГАН зі села Лопушанка, пов. Добромиль, донька **Івана і Анни з роду Керницька** пошукує двох стрийків: **Григорія і Антона Драгана**, що виїхали до Америки по І. світовій війні.

КАТЕРИНА ДРАГАН,
6363 Beechton,
Detroit 10, Mich.

Пелагія Поліщук пошукує брата Олексу з Білої, пов. Тернопіль, який перебував у Бостоні. Хто знає щось про нього, або він сам, прошу зголоситись на адресу: H. Danylkiw, 316 W. Chicago Ave., Chicago 10, Ill.

• РАДІО •

Керівництво Української Радіо Програми в Ніяґара Фолс, Н. Й., потребує **негайно чоловіка або жінку**, котрий мавби бажання працювати в щоденній українській передачі заповідачем (Анонсер).

Вимагається: Знання англійської мови настільки щоб можна перекласти з англійського на українське, писати на українській машині.

Першенство мають ті особи, котрі працювали в цій ділянці в Україні.

Працююча особа буде могла замешкати: в Бофало, або Ніяґара фолс, Н. Й.

Платня за післа умовою. Зголошення прошу слати:

Ukrainian Radio Programme
Station WHLD
Niagara Falls, N. Y.

• КУРСИ — ЛЕКЦІЇ •

ДИПЛОМОВАНА
учителька музики
МАҐІСТЕР
Р. СМЕРЕЧИНСЬКА-ШУЛЬ

повідомляє своїх учнів, що лекції починаються **10 вересня б. р.**
Зголошення нових учнів на лекції
ГРИ НА ФОРТЕПІЯНІ
та усіх теоретичних предметів 1) теорії музики, 2) сальфежу, 3) гармонії, 4) контрапункту, 5) історії музики, 6) інструментознавства, 7) методики, 8) педаґоґіки та 9) естетики музики.

Приймає кожного дня в годині 5—8 вечором.

Адреса:
169 East 2nd Street,
New York City.

УЧИТЕЛЬСЬКА ГРОМАДА—
ВЕЧІРНІ ОСВІТНІ КУРСИ
в Ню Йорку, 710 Е. 9. вул.

Вписи учнів на українознавство (від 6. р. життя) та **навчання в 6 відділах: 14. вересня 1951.**

Матуральні курси (постійний і заочний) починають працю: **15. вересня ц. р.**

В П И С И
на новий шкільний рік
1951/52
КЛЯСИ ФОРТЕПІЯНУ
Проф. **МЕЛЯНІЇ БАЙЛОВОЇ**
відбуваються
в Літер.-Мистецькому Клюбі
147 — 2nd Ave., New York City
(між 9—10 вул.)
в суботи від 3—7,
вівтірки від 5:30—8.

СПРОСТУВАННЯ
(на спростування)

В числі 161 „Свободи" з дня 13. липня 1951 р. появилось спростування О.О.Ч.С.У. в Трентоні з приводу нашого оголошення про Академію в пам'ять 25-ліття з дня смерти Голови Української Держави і Головного Отамана її військ С. Петлюри, що влаштовувала свідома громадськість Трентону і околиць, на яку з'явились численно православні і греко-католики.

Для цього був вибраний спеціяльний святочний комітет від громадських, церковних та національних організацій Трентону, до співучасти в якому була запрошена особисто пізнішим головою Святочного Комітету п. Гр. Бірбаном і організація О.О.Ч.С.У. в особі її голови О. Гоянюка. Останній сказав, що з запрошення не зможе скористати, та на збори святочного комітету в справі організування Академії не прийде."

Отже справа мається так, що у ініціяторів по упорядкуванню Академії бажання до порозуміння було, та не було того бажання в організації, що була запрошена до співпраці.

Голова святочного Комітету:
Григорій Бірбан,
Містоголова:
Лвонгин Козар
Секретар:
Я. Нагірняк.

П О Д Я К А.

Сердечну подяку складаю Вп. **д-р Василеві Кіналеві**, 293 Saw Mill River Road, Yonkers, N. Y., за безкорисне кількакратне вилікування мене з поважної недуги та щиру лікарську опіку.

Рівночасно з титулу неприйнятого гонорару скромну його частину у сумі $20.00 пересилаю на Український народній Фонд при УККА.

ТЕОДОЗІЯ СТОЦЬКА
17 Madison Avenue,
Yonkers, N. Y.

Замість неприйнятого звороту видатків на дорогоцінні ліки для нашого сина, присланих через ВПов. **Д-рів Войнарівських** в Шікаго, складаємо отсим 30 дол. на КоДУС в Европі і 30 дол. для хворих українських скитальців в Австрії.

П. Б. Бабяки.

ОРИҐІНАЛЬНА КАНАДІЙСЬКА ІНСТИТУЦІЯ

Найбільш незвичайна канадійська освітня установа не красується ані ґотичними арками, ані широкими зеленими майданчиками. Це є колеґія без спортової площі, університет без наукових ступнів, школа без будинків. Без у ваги на те, — це одна з найбільш впливових організацій цього роду. Вона поширює правду й знання між десятками тисяч людей різного віку, різних рас та віровизнань і діє на просторі цілої Канади.

Це є „Фронтір Каледж", що стягає 2,000 студентів річно з-поміж людей, яких звання відтягнуло далеко від засягу цивілізації, а між саме лісорубів, гірників, залізничних робітників.

„Фронтір Каледж" засновано більш як півстоліття тому для несення освіти в лісову глушину. Засновником був померший Альфред Фіцпатрік, який почував, що людям, працюючим самітно в лісах, копальнях і залізничих таборах півночі, треба дати можливість здобути освіту. На його думку особливо важно було також те, щоб новим іміґрантам дати нагоду вивчити англійську мову.

Для цієї мети — йти в табори працювати і вчити — зарекрутовано молодих людей з вищою освітою. Відгуки поміж „учнями" (багато з них це люди пізньосереднього віку) від самого початку були добрі. Виявилось, що коли людям навіть з низькою освітою дати нагоду вчитись, вони виявляють велику спрагу знання.

Від самого заснування ніколи не бракувало кандидатів на вчителів у „Фронтір Каледж": в терен вислано понад 2,600 інструкторів. Більшість з них це студенти університету, або абсольвенти.

Звіт з праці тієї установи є вражаючий. Попри 2,000 або більше робітників, які вступають до кляс кожного року, 12 до 15 тисяч беруть участь в неформальних дискусіях. Стверджено, що 70,000 нових іміґрантів здобули початкове знання англійської мови, а чверть мільйона людей скористувалися сприятливими умовинами у „Фронтір Каледж". На цю пору 40 відсотків вписаних до „Фронтір Каледж" складається з нових іміґрантів. За посередництвом „Фронтір Каледж" роздано у таборах праці 4,000,000 журналів і книжок.

Інструктори одержують невелику платню з фондів каледжу, але їхній головний прибуток походить із заробітків: вони працюють у характері звичайних робітників у тих таборах, до яких вони є призначені. Таким чином вони не є тільки „академічними додатками" до таборового персоналу, але справжніми робітниками.

Теперішнім директором „Фронтір Каледж" є д-р Е. В. Брадвін, який є зв'язаний з цією інституцією від 1903 року. Його досліди і писання про таборове життя внесли дуже багато до поліпшення життєвих умов у таборах. Д-р Брадвін це сміливий досвідчений лісовик, який пройшов безліч тисяч миль почерез окраїни цивілізації — човном, автом і пішком.

З поновним зростом іміґрації до Канади завдання „Фронтір Каледжу" набирають додаткової вартости. Ця інституція без сумніву відіграє значну ролю, допомагаючи нашим новим громадянам пристосуватися до оточення.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СПІВВЛАСНИКАМИ 12-ЦЯТИ МІЛЬЙОНОВОГО МАЙНА ОРГАНІЗАЦІЇ

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Збори Бр. св. О. Николая, від. 106, відбудуться в неділю, 16. вересня, в Домі відділів УНС, 843 N. Western Ave., в год. 12. вполудне. Просимо членів і членниць, особливо нововписаних, прибути на означений час і заплатити свою належитість. Члени, що були суспендовані в липні і серпні, як прийдуть та вирівняють свій довг, будуть дальше членами УНС. — О. Любас, предс.; М. Попіль, кас.; Г. Дацьків, секр.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 252, відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 12. вполудне, в салі при 2250 В. Кортез вул. Проситься членів прийти і вирівняти вкладки. — Когут, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 15. вересня, в 8. год. ввечорі, в салі Укр. Клюбу ім. Драгоманова, 39 Іст 7. вул. Всі члени обовязково повинні прийти на збори. — М. Ликтей, секр.

ЕМБРИДЖ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія Великого, від. 161, відбудуться в суботу, 15. вересня, в год. 7. ввечорі, у власній салі Зогляду на те, що на зборах будуть порушені важні справи, тому присутність всіх членів, місцевих і позамісцевих є конечна. Просимо привести нових членів і вписуйте свої діти до У. Н. Союзу. Взиваємо довгуючих членів вирівнювати свої залеглости. — Уряд.

ШІКАГО, ІЛЛ. — Бр. св. Ап. Петра і Павла, від. 220, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 15. вересня, в год. 7:30 ввечорі точно. З причини, що обі великі салі зайняті, то збори відбудуться в малій салі під ч. 4952 So. Paulina St. Всі члени обовязково мають явитись, бо є важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають вирівняти свої залеглости. Члени, котрі довгують по 2 місяці, а не зголосяться, будуть суспендовані. — Г. Гарасим, секр.

АМСТЕРДАМ, Н. Й. — Тов. ім. Івана Франка, від. 266, повідомляє, що місячні збори відбудуться 15. вересня в церковній галі в год. 7. ввечорі. Просимо прибути на ці збори на час. Усі українці, члени і не члени УНС., повинні прийти на ці збори, бо будемо мати нагоду вислухати промови гол. предсідника У. Н. Союзу, Д. Галичина, котрий вияснить дуже багато українських справ. — В. Труфин, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 325, повідомляє своїх членів, що квартальні збори відбудуться в пятницю, 14. вересня, в галі У. Н. Дому, 216-218 Grand St., в год. 8. ввечорі. Проситься членів прибути і вирівняти свої належитости, як до Тов., так і до Союзу. Літо минулося то й час на збори прийти і привести зі собою нових членів. Не прибувші члени підлягають карі згідно зі статутом. — Уряд.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 5, відбудуться в суботу, 15. вересня, в год. 7:30 ввечорі, в галі У. Д. Г. Клюбу, 31-14 — 30 Евеню. Просимо всіх членів і членниць прийти на збори, бо є деякі справи до полагодження. Також просимо тих членів, котрі мають в себе пікнікові тикети, щоб принесли на збори тикети або гроші за них. Просимо всіх українців, які ще не є членами У. Н. Союзу, прийти і вписатися в члени. — М. Ґалан, предс.; Г. Василик, кас.; П. Барнич, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Бр. св. Василія, від. 339, відбудуться в суботу, 15. вересня, в год. 7. ввечорі, в домі Громади, 3322 Н. Лавренс вул. Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, бути на цих зборах, бо маємо кілька справ до полагодження конечно на цих зборах. — І. Жмутин, предс.; І. Сорока, кас.; А. Хромяк, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 369, повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, точно в год. 4. пополудні. Проситься всіх членів прийти на означений час і заплатити свої місячні вкладки. Також пригадується довгуючим членам вирівняти свої залеглости. — М. Куба, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Зап. Січ, від. 371, відбудуться в пятницю, 14. вересня, в год. 8. ввечорі, в Укр. Січовій галі, 806 — 18th Ave. Проситься членів приходити на збори і платити свої вкладки на зборах відділу. — О. Паньків, предс.; П. Заблоцький, кас.; Ю. Варанюк, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Сестр. Любов, від. 37, повідомляє своїх членниць, що трикварталні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 3-ій пополудні, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон вул. Просимо всіх прийти на ті збори, бо буде звіт уряду і контр. комісії за останні 3 місяці, та інші важні справи до полагодження. Довгуючі членниці повинні прийти і вирівняти свої довги, інакше будуть суспендовані. Просимо приєднувати нових членниць до У.Н.С. і Сестрицтва. — А. Пограничнa, предс.; М. Процак, кас.; А. Гнатюк, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Тов. Укр. Січ, від. 170, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться 16-го вересня в год. 6. ввечорі, в У. Н. Домі, 186 Fleet St. Проситься всіх членів прибути на збори і вирівняти свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. Члени, котрі змінюють свої адреси, повинні повідомити про це секретаря, інакше таких членів мусимо виключити. — І. Грабар, секр.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 347, відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 2. пополудні, в галі де звичайно. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо маємо важні справи до полагодження. — С. Патен, предс.; С. Чопик, кас.; Г. Тимчій, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в церковній галі, зараз по співаній Сл. Божій. Крім того урядники полагоджуватимуть справи теж і в четверту неділю зараз по спів. Сл. Божій, а також і в останні дві середи в другій половині місяця від год. 8. до 10. ввечорі в церковній галі при Філмор і Онейда вул. Взиваємо всіх членів сповняти свої обовязки плачення вкладок кожного місяця. Гарячі дні вже минули і тепер треба приходити на збори обовязково. — І. Вула, предс.; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. О. Николая, від. 175, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 1-ій пополудні, в У. Н. Домі, 4655 Мартін вул. Проситься членів прийти на час, бо маємо багато справ до полагодження. Кожний член повинен прийти і заплатити свою вкладку, а зокрема ті члени, що платять квартально і піврічно. — В. Братусь, предс.; В. Білинський, кас.; В. Бартош, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270, відбудуться в неділю, 16. вересня, в год. 3:30 пополудні, в У. Н. Домі. Проситься всіх членів прибути на збори, бо є справи до полагодження. — В. Вутковський, рек. секр.

• ШУКАЮТЬ ЗАНЯТТЯ •

ЖІНКА, самітна, у старшому віку, однак вповні працездатна, прийме працю при невеликій родині. Байдуже її, чи це буде в якомусь місті, чи на провінції. Найрадше прийняла б заряд дому у самітнього священика. Зголошення проситься слати до редакції під „для Анни"

• Професійні оголошення •

✝

Повні смутку і горя повідомляємо Родину, Друзів і Знакомих, що в неділю, дня 2. вересня 1951 р. помер в Рочестер у лічниці по важкій недузі заосмотрений Св. Тайнами

РОМАН ХАРАМБУРА,

народжений 19. IX. 1895 р. в Яворові, Західна Україна. Покійний був в роках від 1924-1939 р. дир. Українбанку в Яворові. 1914 р. був старшиною У. С. Стрільців, а в 1918 роках брав участь у Визвольних Змаганнях.

До ЗДА прибув 22. грудня 1949 р. де проживав. Тіло Покійного буде в похороннім заведенні п. Павла Гарасимчука при 954 Кліфорд Евеню, де відбудеться панахида 11. вересня о год. 7:30 вечером, а похоронні обряди 12. вересня 1951 р. о год. 8:30 з Похоронного заведення до укр. кат. церкви Св. Йосафата при вул. Гудсон, відтак на кладовище "Holy Sepulchre Cemetery" при 2461 Лейк Евеню.

Мати Анна Харамбура-Загаєвич; Дружина Олена Харамбура, син Андрій Харамбура й дочка Анна з чоловіком Миколою Ейна, і внук Ігор.

ТАРЗАН, ч. 2672. Розумна осторога

Тим часом, на ґанку малого відпочинкового дому в Бонґа Чірам і Серіф чекали світанку.

„Одного разу ти згадував дивну леґенду" — сказав Серіф м'яко — „що стосується діяманта якого ми шукаємо в Ашра".

„Правда"—відповів Чірам". — „Око Рао, кажуть, має дар здогаду. Це причиняється до того, що ті, які це зауважують, переміняються на мрійливі мумії".

„А чи ти хотів би дістати цей злощасний діямант?" — вигукнув Серіф. — „Бережися, пане! Лиха доля зустріне нас усіх від того чортячого каменя".